

SCULPTUREN ALS KATALYSATOR

Een totaalinstallatie door Wessel Verrijt
Art House United-C Eindhoven, 1 en 2 mei 2021

Geschreven door Linda Köke

Wanneer ik de werkruimte voor het eerst binnen kom, zie ik witte kartonnen kolossen, groene lappen en stalen constructies. De hele ruimte is ermee bezaaid. De vormen en materialen komen herkenbaar op me over, al zijn ze samengevoegd tot onlogisch ogende assemblages. De sculpturen, even chaotisch als geordend, vormen de kostuums voor een onmogelijke dans. Wessel Verrijt's werk in zijn puurste essentie.

In januari 2021 nam Verrijt zijn intrek in de theaterzaal van Art House United-C in Eindhoven voor een drie maanden durende residentie. Tijdens deze werkperiode gebruikte hij de ruimte zowel als uitvalsbasis, atelier en bron voor inspiratie. Het resultaat is een totaalinstallatie, een spel tussen sculpturen, en gefilmde performances. Door het gebruik van scenografische elementen en het inzetten van zijn sculpturen als kostuums, roepen Verrijts werken al snel de associatie op met theater en film.

SCENOGRAFIE ALS EXPERIMENT

Verrijts totaalinstallaties zijn als een decor waarbinnen het sculpturaal werk een katalysator is tot actie. Het resultaat is een constructie waarbij het sculpturale werk zowel de rol van decorstuk als rekwisiet en protagonist vervult. Binnen een bepaalde ruimte en tijdspanne vinden acties plaats. In Verrijts huidig beeldend onderzoek ontleedt hij het begrip 'theater' en de daarmee gemoeide elementen: decor, rekwisiet, plaats, tijd, spelers, toeschouwer.

Verrijt presenteert bij Art House United-C een totaalinstallatie bestaande uit sculpturen en films. De sculpturen zijn architectonische voertuigen en levendige personages. In de getoonde films worden deze sculpturen 'wezenlijk' doordat ze alledaagse gedragingen, emoties, rituelen en interactie suggereren.

De performance die gepland stond tijdens de eindpresentatie bij Art House United-C kon geen doorgang vinden. Verrijt filmde de performance met de sculpturen die hij tijdens de residentie vervaardigde op andere locaties, en toont deze films ook in de totaalinstallatie.

DE CONSTRUCTIE

De fysieke constructie van de installatie, bestaande uit Verrijts sculpturen is de eerste en meest herkenbare ingang in het werk. Ik zie kolossale vormen die boven ons uit torenen; in hun veelheid domineren ze de zaal en laten mij me nietig voelen. De sculpturen dwingen mij tot een nieuwe manier van kijken. Mijn blik wordt minder geleid door directe herkenbaarheid en de sculpturen doen een beroep op mijn verbeelding. De kracht van Verrijts werk ligt in de schoonheid van de tweede indruk, waar ruimte is voor mijn eigen ervaringen en interpretaties.

De keuze voor bestaande materialen met een duidelijke functie, zoals bouw materiaal, karton en houten planken, lijkt makkelijk, maar is verre van dat. Door deze materialen als uitgangspunt te gebruiken kadert Verrijt zich af en gaat mee in de beperkende en beperkte mogelijkheden van het gekozen materiaal. Hier is waar de essentie van Verrijt's werk zich uit. *'Doordat de dingen al een vorm of functie hebben, word ik aangespoord in nieuwe combinaties en toepassingen andere oplossingen te zoeken en zo onlogische keuzes te maken,'* aldus Verrijt.

EEN 'SITE-SPECIFIC' WERKWIJZE

Verrijt verzamelt nieuwe bouwstenen voor zijn sculpturen uit de kelder van Art House United-C en van lokale bouwplaatsen. Wat hij vindt, bepaalt grotendeels de uiteindelijke vorm van zijn werk. Hij gebruikt de residentieplek als tijdelijke thuisbasis om via de materialen de omgeving te leren kennen. Verrijts werk is site-specific op een heel eigen manier: het werk kan overal getoond worden, maar niet overal gemaakt worden. Door zijn atelier of residentieplek als tijdelijke thuisbasis te nemen, ontstaat er een ecosysteem van objecten die anders geen aandacht meer zouden krijgen.

Het site-specific element van Verrijts sculpturen is ook te zien in zijn gefilmde performances. In het selecteren van de locaties zoekt hij naar een soort niemandsland. Bestemmingsloze plekken waar de mens is weggetrokken of nooit aanwezig is geweest. De installatie zelf draagt ook die bestemmingsloosheid in zich: gemaakt van materiaal dat is vergeten of is weggegooid.

Een van de plekken waar Verrijt filmde, is een verlaten plek op het terrein van de TU/

Eindhoven. Een koepelvormige constructie bekleed met wapperende doeken, afgezet door een hek, vormt het decor waarop de sculpturen afwisselend op en af rijden. Het is een industriële en kenmerkende setting, maar tegelijk een onbeschreven blad waarin veel ruimte voor interpretatie blijft. *'Tegenwoordig zijn er in de openbare ruimte veel referenties naar het heden, zoals bedrijfslogo's en reclameborden,'* vertelt Verrijt. *'Het zijn dingen die moeilijk op een manier anders te interpreteren zijn. Ik zoek juist naar plekken die heel surrealistisch zijn; tijdloze plekken die je haast niet kan begrijpen.'*

PERFORMANCE

Verrijt start met het bouwen – de *constructie* – zonder nog te weten welke rol het uiteindelijk krijgt binnen de performances. Performers nemen plaats in de sculpturen, die op deze manier als kostuums fungeren, en brengen ze in beweging. Het resultaat is een geïmproviseerde choreografie, die in de films worden vastgelegd.

De performance ontstaat vooral vanuit de potentie van de vormen, als katalysatoren voor actie en vervolgstappen: wat kunnen deze sculpturen doen wanneer we ze beschouwen als decorstuk, rekwisiet of kostuum? *'Ik experimenteer en zoek uit wat er allemaal mogelijk is met de sculpturen,'* vertelt Verrijt. *'Tijdens de residentie realiseer ik me dat de films en performances het best beschouwd kunnen worden als een choreografie. Het gaat vooral over de manier waarop het onderwerp beweegt. Het is een spel tussen snelheid en toenadering, tussen de sculpturen en de performers.'*

Doordat performers hun intrede nemen in de sculpturen, wekken ze affectie op; ze krijgen menselijke trekjes en emotie. Ze zijn boos, verliefd of verloren, lopen eindeloos rond of vallen bijna om. Er zit ook iets humoristisch of knulligs in hun bewegingen. De karakters zijn bijna zelf-destructief omdat ze zichzelf door hun rare beweging steeds ontkrachten. Het zijn fiere, krachtige vormen, die vervolgens alleen maar rondjes kunnen rijden of bijna omvallen.

In het performatieve aspect van de sculpturen zie ik gelijkenissen met het werk van Monster Chetwynd, die in 2019-2020 een grote solo-expositie in De Pont Museum Tilburg had¹. Elk van haar performances vindt slechts eenmalig

plaats: de rest van de tijd staan de kostuums als sculpturen tentoongesteld, als overblijfselen van iets wat we gemist hebben. Ze staan klaar voor actie, wachtend om te bewegen. Zo ook Verrijts sculpturen, die in beweging gebracht kunnen worden en zo een choreografie kunnen uitvoeren.

RITE

Een van Verrijts gefilmde performances is opgenomen in Art House United-C. Groene karakters, gespeeld door Verrijt zelf, bewegen zich tussen de sculpturen op het toneel. Ten midden van het toneel staat een sculptuur die als een mysterieuze toren het decor domineert. Het doet mij denken aan een totem, waarin ik gelijkenissen zie met een aan het kruis genagelde Jezus. In de hangende flappen denk ik armen te herkennen, die door hun rare hoek aan de stelling genageld lijken te zijn; een satellietshotel vormt het hoofd.

De sculpturen staan als totems op het toneel; als in een religieuze dienst bewegen de karakters om hen heen. Een bron van inspiratie in Verrijts werk zijn films waar de scènes, het decor, de spelers en het narratief samenkomen binnen een scenografie. Een voorbeeld hiervan is *Color of Pomegranates* (1968) van de Armeense filmmaker Sergei Parajanov².

Iedere scene in deze film is een totaalinstallatie waarbij decor, protagonist, rekwisiet en choreografie samenkomen. De camera beweegt nauwelijks; alle onderdelen in de scenografie zijn naar ons als toeschouwer gericht. De protagonisten voeren elke handeling zorgvuldig uit. Zij gaan elke handeling ten dienst van het verhaal zodanig aan alsof zij een eritueel opvoeren.

Verrijt creëert in zijn gefilmde performances een eigen fictieve mythologie met een bijpassende iconografie, die enkele overeenkomsten met Parajanov vertoont: de stilstaande camera, de vrije manier van enscenering en de rituele handelingen die de karakters uitvoeren.

In de films speelt Verrijt veelal alle rollen. *'Ik aanvaard de beperkingen door het alleen werken en gebruik die beperkingen als bron voor nieuwe creatieve oplossingen. De knip-en-plakmethode, waarmee ik suggereer dat er meer mensen in de film spelen, creëert nieuwe keuzes en choreografische elementen.'*

KATALYSATOR VOOR DE TOEKOMST

Tijdens de presentatie bij Art House United-C staan de sculpturen als architectonische bouwwerken in de ruimte, het enige wat de beweeglijkheid benadrukt zijn de wielen waarop ze zijn gebouwd. Door de theaterbelichting lijkt het alsof we midden in het decor staan van een voorstelling waar de performers uit zijn vertrokken. De sculpturen staan naast ons, als rekwisieten van een toneelstuk dat we net hebben gemist.

In de films zien we de sculpturen in actie, waar ze alledaagse handelingen, emoties, rituelen en interactie suggereren. De sculpturen van Verrijt zijn katalysatoren voor nieuwe omgevingen, bewegingen en combinaties en vormen het begin voor performances en rituelen. Het is het punt waar de constructie, de performance en de rite bij elkaar komen om van alles te ondernemen. De getoonde films verwijzen naar de sculpturen in de zaal en vice versa: een installatie waarin Verrijt ons een van de vele mogelijke varianten toont, maar nog zoveel nieuws te ontdekken valt in de toekomst.

OVER WESSEL VERRIJT

Wessel Verrijt (Eindhoven, 1992) studeerde in 2018 af van AKV St. Joost in Den Bosch. Zijn installaties zijn het decor waarop zelfbedachte protagonisten hun scènes uitvoeren. Deze stelt Verrijt samen met *found objects*: voor velen afgedankte materialen, voor Verrijt een gouden schat. Zo creëert hij zijn eigen mythische verhalen en rituelen, waarin zijn rekwisieten, decor en protagonisten samenkomen tot een totaalinstallatie. Binnen deze installaties zit een dunne lijn tussen kunst, theater en choreografie, om zo een nieuwe mythologie van symbolen en betekenis te creëren.

In de zomer van 2020 was Verrijt artist-in-residence bij AVL Mundo (Rotterdam NL). Hierbij werkte hij aan een serie installaties en creëerde Verrijt zijn eigen archetypes. Deze archetypes vormen de basis voor zijn verdere beeldend onderzoek. De residentie bij United-C is een vervolg op de residentie bij AVL Mundo.

In 2020 ontving Verrijt de Werkbijdrage Jong Talent van het Mondriaan Fonds. In 2020 presenteerde hij een nieuwe performance-installatie bij het Geeraard de Duivelsteen (Gent, BE). In de zomer van 2020 was Verrijt artist-in-residence bij AVL Mundo (Rotterdam NL). Eerder presenteerde en/of resideerde Verrijt o.a. bij De Vishal (Haarlem), De Fabriek (Eindhoven), Extrapool (Nijmegen), Temporary Art Centre (Eindhoven), Derde Wal (Nijmegen), Marres (Maastricht).

www.wesselverrijt.com

OVER ART HOUSE UNITED-C

Art House United-C is gevestigd in het centrum van Eindhoven is de werkplek van United Cowboys. Het pand biedt ruimte aan kunstenaars voor onderzoek, ontmoeting en presentatie en heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld als internationaal platform. Het platform werkt expliciet interdisciplinair en begeeft zich, net als het werk van United Cowboys zelf, op het op het grensvlak tussen dans, performance en beeldcultuur.

www.unitedcowboys.net

Voetnoten:

¹ <https://depont.nl/tentoonstellingen/archief/monster-chetwynd-19-okt-15-mrt-2020>

² <https://iffir.com/nl/unleashed/films/the-color-of-pomegranates>

SCULPTURES AS CATALYSTS

An immersive installation by Wessel Verrijt
Art House United-C Eindhoven, 1 and 2 May 2021

Written by Linda Köke

Upon entering the workspace for the first time, I see white cardboard colossi, green rags and steel structures. The whole space is filled with them. The shapes and materials seem recognisable to me, even though they have been combined into illogical looking assemblages. The sculptures, as chaotic as they are ordered, are the costumes for an impossible dance. Wessel Verrijt's work in its purest essence.

In January 2021, Verrijt took up residence in the theater of Art House United-C in Eindhoven for a three-month residency. During this work period he used the space as home base, studio and source for inspiration. The result is an immersive installation, a play between sculptures and filmed performances. By using scenographic elements and using his sculptures as costumes, Verrijt's works quickly evoke associations with theater and film.

SCENOGRAPHY AS EXPERIMENT

Verrijt's immersive installations are like a decor in which the sculptural work is a catalyst for action. The result is a construction where the sculptural work fulfills the role of decor, prop and protagonist. Actions take place within a certain space and time span - comparable to theater or film. In Verrijt's current visual research, he dissects the concept of "theater" and the elements associated with it: stage, props, place, time, persons, actors, spectator.

At Art House United-C, Verrijt presents a immersive installation consisting of sculptures and films. The sculptures are architectural vehicles and vibrant characters. In the films shown, these sculptures become "human", due to their suggestion of everyday behaviors, emotions, rituals and interaction.

The performance that was planned during the final presentation at Art House United-C could not take place. Verrijt filmed at other locations the performance with the sculptures he made during the residency, and also shows these films in the immersive installation.

THE CONSTRUCTION

The physical construction of the installation, consisting of Verrijt's sculptures, is the first and most recognizable entrance into the work. I see colossal shapes towering above us; in their multitude they dominate the room and make me feel insignificant. The sculptures force me to find a new way of looking. My gaze is less guided by direct recognizability and the sculptures demand me to use my imagination. The strength of Verrijt's work lies in the beauty of the second impression, where there is room for my own experiences and interpretations.

The choice for existing materials with a clear function, such as building material, cardboard and wooden planks, seems easy, but is far from it. By using these materials as a starting point, Verrijt frames himself and goes along with the limiting and limited possibilities of the chosen material. Here is where the essence of Verrijt's work manifests itself. *'Because things already have a form or function, I am encouraged to look for other solutions in new combinations and applications and thus make illogical choices,'* says Verrijt.

A 'SITE-SPECIFIC' WAY OF WORKING

Verrijt collects new materials for his sculptures from the basement of Art House United-C and from local construction sites. What he finds largely determines the final form of his work. He uses the residency as a temporary home base to get to know the environment through the materials. Verrijt's work is site-specific in its own way: the work can be shown everywhere, but not made everywhere. By using his studio or residence as a temporary home base, an ecosystem of objects that would otherwise no longer receive attention is created.

The site-specific element of Verrijt's sculptures can also be seen in his filmed performances. In selecting the locations, he searches for a kind of no man's land. Destination-less places where people have left or have never been present. The installation itself also has that quality in it: made of material that has been forgotten or thrown away.

One of the places where Verrijt shot his filmed performance is an abandoned place on the grounds of the TU/ Eindhoven. A dome-shaped, fenced off construction covered with flapping canvases forms the backdrop on

which the sculptures alternately ride into and out of the frame. It is an industrial and distinctive setting, but at the same time a blank canvas that leaves plenty of room for interpretation. *'Nowadays there are many contemporary references in public space, such as company logos and billboards,'* says Verrijt. *'They are things that are difficult to interpret in any other way. I look for places that are very surrealistic; timeless places that you can hardly understand.'*

PERFORMANCE

Verrijt starts building - the *construction* - without knowing what role it will ultimately play in the performances. Performers take place in the sculptures, which in this way act as costumes, and set them in motion. The result is an improvised choreography, which is captured in the films.

The performance arises mainly from the potential of the forms, as catalysts for action and subsequent steps: what can these sculptures do when we consider them as a set piece, prop or costume? *'I experiment and find out what is possible with the sculptures,'* says Verrijt. *'During the residency I realized that the films and performances can best be seen as a choreography. It is mainly about the way the subject moves. It is a game between speed and rapprochement, between the sculptures and the performers.'*

As performers enter the sculptures, they raise affection; they take on human traits and emotion. They are angry, in love, or lost; they walk around endlessly or almost fall over. There is also something humorous or clumsy in their movements. The characters are almost self-destructive, because they continuously negate themselves through their weird movement. They are proud, powerful shapes, but can only go in circles or almost fall over.

In the performative aspect of the sculptures I see similarities with the work of Monster Chetwynd, who had a large solo exhibition in De Pont Museum Tilburg in 2019-2020¹. Each of her performances takes place only once: the rest of the time the costumes are on display as sculptures, as remnants of something that we have missed. They are ready for action, waiting to move. This is also the case with Verrijt's sculptures, which can be set in motion and perform a choreography.

RITE

One of Verrijt's filmed performances was filmed in Art House United-C. Green characters, played by Verrijt himself, move between the sculptures on the stage. In the center of the stage stands a sculpture that dominates the decor like a mysterious tower. It reminds me of a totem, in which I see similarities with a Jesus nailed to the cross. The hanging flaps strike me as arms in strange angles, which seem to be nailed to the scaffolding; a satellite dish is the totem's head.

The sculptures stand on stage like totems; as in a religious service, the characters move around them. A source of inspiration in Verrijt's work are films where the scenes, the set, the actors and the narrative come together within a scenography. An example of this is *Color of Pomegranates* (1968) by the Armenian filmmaker Sergei Parajanov².

Every scene in this film is a total installation in which stage, protagonists, props and choreography come together. The camera barely moves; all elements in the scenography are aimed at us as spectators. The protagonists perform every act carefully. They engage in every act at the service of the story as if they are performing an honorary ritual.

In his filmed performances, Verrijt creates his own fictional mythology with a matching iconography, which shows some similarities with Parajanov: the stationary camera, the free way of staging and the ritual actions performed by the characters.

Verrijt usually plays all the roles in the films. *'I accept the limitations by working alone and use those limitations as a source for new creative solutions. The cut-and-paste method, by which I suggest that more people play in the film, creates new choices and choreographic elements.'*

CATALYST FOR THE FUTURE

During the presentation at Art House United-C, the sculptures stand in the space as architectural structures: the only thing that emphasizes their mobility is the wheels on which they are built. The theater lighting makes it seem as if we are in the middle of the set of a performance where the performers have left. The sculptures are standing next to us, like the props of a play we just missed.

In the films we see the sculptures in action, where they suggest everyday behaviors, emotions, rituals and interaction. Verrijt's sculptures are catalysts for new environments, movements and combinations and form the beginning of performances and rituals. It is the point where construction, performance and rite come together to undertake all kinds of things. The films shown refer to the sculptures in the room and vice versa: an installation in which Verrijt shows us one of the many possible variants, but there is still so much new to discover in the future.

ABOUT WESSEL VERRIJT

Wessel Verrijt (Eindhoven, 1992) graduated from AKV St. Joost in Den Bosch in 2018. His installations are the set on which self-conceived protagonists perform their scenes. Verrijt combines this with found objects: to many discarded materials, to Verrijt a golden treasure. In this way he creates his own mythical stories and rituals, in which his props, decor and protagonists come together to form a total installation. Within these installations there is a fine line between art, theater and choreography to create a new mythology of symbols and meaning.

Verrijt previously conducted visual research during a residency at AVL Mundo. He worked on a series of installations and Verrijt created his own archetypes, based on the concepts of Verplaatsing (procession, hikes, moving vehicles), De Schlemiel (a clumsy hero), Don Quichot (wandering figure with delusions and ambitions) and De Kermis (traveling company / nomads / autonomous). These archetypes form the basis for his further visual research, also what can be seen at Art House United-C. The sculptures have their own context and can go wherever they want.

In 2020 Verrijt received the Work Contribution Young Talent from the Mondriaan Fund. Verrijt has previously presented and / or resided at De Vishal (Haarlem), De Fabriek (Eindhoven), Extrapool (Nijmegen), Temporary Art Center (Eindhoven), Derde Wal (Nijmegen), Marres (Maastricht).

www.wesselverrijt.com

ABOUT ART HOUSE UNITED-C

Art House United-C is located in the center of Eindhoven and is the workplace of United Cowboys. The building offers space to artists for research, meeting and presentation and has developed as an international platform in recent years. The platform works explicitly in an interdisciplinary way and, just like the work of United Cowboys itself, operates at the interface between dance, performance and visual culture.

www.unitedcowboys.net

Foot notes:

¹ <https://depont.nl/tentoonstellingen/archief/monster-chetwynd-19-okt-15-mrt-2020>

² <https://iffr.com/nl/unleashed/films/the-color-of-pomegranates>